

Katyń 1940

<https://katyn.ipn.gov.pl/kat/histori/zbrodnia/aspekty-prawne/12027,Ewolucja-kwalifikacji-prawnej-zbrodni-katynskiej.html>
29.02.2024, 00:11

ASPEKTY PRAWNE

„Ewolucja” kwalifikacji prawnej zbrodni katyńskiej

Dzisiaj trwają dyskusje na temat kwalifikacji prawnej zbrodni katyńskiej. W 1946 r. Sowieci, chcąc przerzucić odpowiedzialność za mord na Niemców, stwierdzili, że stanowił on część niemieckich planów fizycznej eksterminacji narodów słowiańskich. Obecnie mord dokonany przez NKWD określa się mianem zbrodni przeciwko ludzkości lub ludobójstwem. Oba przestępstwa nie podlegają przedawnieniu.

Przed Trybunałem w Norymberdze w dniu 14 lutego 1946 r. Sowieci o zbrodni katyńską oskarżali III Rzesze na równi stawiając mord na Polakach z holocaustem wobec ludności żydowskiej. Sowiecki prokurator płk Jurij Pokrowski, mówiąc o zbrodni na polskich oficerach twierdził, że stanowiła zaplanowaną „fizyczną eksterminację narodów słowiańskich” – *Trial of The Major War Criminals before International Military Tribunal. Official Text, Nuremberg 1947, t. I, s. 43-44.*

Pokrowski nie wypowiedział słowa „genocide” (ludobójstwo), jednak z jego pełnej wypowiedzi i dalszych argumentów wynikało jednoznacznie, że chciał ukazać omawianą przez siebie zbrodnię jako najcięższą postać przestępstw popełnionych w czasie wojny, do których osądzenia powołany został Trybunał.

Choć nie jest obecnie negowane sowieckie sprawstwo tej zbrodni, to nie jest znana treść dokumentu, który zamykając przez umorzenie śledztwo nr 159 w „Katyńskiej sprawie karnej”, prowadzone przez Główną Prokuraturę Wojskową Rosji w latach 1990–2004, określał bezpośrednio rodzaj dokonanej zbrodni. Pośrednio kwalifikacja zbrodni została ujawniona w postanowieniu końcowym rosyjskiego Kolegium Wojskowego, według której:

„zagłada polskich jeńców i osób aresztowanych była pospolitym nadużyciem władzy przez poszczególne osoby z kierownictwa NKWD” – A. Gurjanow, *Sprawa Katyńska w sądach rosyjskich 2007–2009, Zeszyty Katyńskie*, nr 24, s. 107.

W uzasadnieniu postanowienia o wszczęciu polskiego śledztwa katyńskiego z 30 listopada 2004 r. przyjęto, iż masowe zabójstwa przez rozstrzelanie polskich obywateli stanowiło nie tylko zbrodnię wojenną, lecz także zbrodnię przeciwko ludzkości w jej najcięższej postaci – ludobójstwa. Motywem działania sprawców wydających polecenie z 5 marca 1940 r. była bowiem likwidacja obywateli polskich z powodu ich przynależności narodowościowej, co

miało zapobiec w przyszłości odrodzeniu, w oparciu o ich potencjał intelektualny, polskiej państwowości.

[Poprzedni Strona](#)